

Magyar Helsinki Bizottság

A Magyar Helsinki Bizottság és a Társaság a Szabadságjogokért

véleménye

a közbiztonság javítása érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról szóló T/580. számú törvényjavaslatról

2010. július 9.

A Kormány 2010. július 2-án terjesztette be az Országgyűlés elé a közbiztonság javítását célzó egyes törvénymódosításokról szóló T/580. számú törvényjavaslatot (a továbbiakban: Javaslat).

Az előterjesztéssel a Kormány két, a jogalkotási folyamatra vonatkozó törvényt sért meg. Az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény előírja, hogy a jogszabálytervezeteket közzé kell tenni véleményezésre az előterjesztő minisztérium honlapján. A Javaslat esetében erre – hasonlóan az eddig a kormány által előterjesztett egyéb törvényjavaslatokhoz – nem került sor. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény szerint a jogszabályalkotáskor elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi-gazdasági viszonyokat, az állampolgári jogok és kötelességek érvényesülését, az érdek-összeütközések feloldásának a lehetőségét, valamint meg kell vizsgálni a szabályozás várható hatását és a végrehajtás feltételeit. Ilyen elemzést nem hoztak nyilvánosságra. Szintén a jogalkotásról szóló törvény írja elő, hogy az érintett jogalkalmazói és társadalmi szervezetekkel egyeztetni kell a jogszabályok megalkotásakor: ilyen egyeztetési folyamatokra nem került sor. A nyilvánosság számára elérhető információk alapján nem tudható, hogy az előterjesztő vajon egyáltalán tárcakörözésre bocsátotta-e a tervezetet.

A Javaslat folytán hatályba lépő szabályozás egyes szabálysértések esetében gyökeresen átalakítaná a szabálysértési jog szankciórendszerét és jelentős szigorításokat vezetne be. A Javaslat által bevezetni kívánt megoldások alkalmatlanok a kitűzött célok elérésére, több ponton Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalásaiba ütköző módon, hatályos nemzetközi szerződéseket sértenek.

A TASZ és a Magyar Helsinki Bizottság a Javaslat visszavonását javasolja a Kormánynak.

Általános észrevételek

A Javaslat emelni kívánja azon szabálysértések számát, amelyekben az elzárás szankcióként alkalmazható lenne, megteremtené a fiatalkorúak szabadság-elvonással járó büntetési lehetőségét a szabálysértési jog alkalmazásával, indokolatlanul szélesítené a bírósági titkárok hatáskörét és a rendőrség intézkedési jogkörét.

A Javaslat jelenlegi formában való elfogadása esetén egyes szabálysértések esetében az elkövetők szigorúbb elbírálás alá eshetnek, mint az adott tényállások büntetőjogi kategóriájának elkövetése esetén, így a hatályos büntető törvénykönyv és a szabálysértési törvény közötti összhang felborul. A szabálysértési jog pontosan azért tartalmazza különböző bűncselekményi tényállások szabálysértési alakzatát, mert kisebb súlyú jogsértő cselekményeknél nem indokolt, hogy az állam büntetőjogi eszközökkel lépjen fel; elegendő a jóval kisebb súlyú szabálysértési szankció kiszabása. A Javaslat ezen a rendszeren változtatna oly módon, hogy a tulajdon elleni, a feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvételt tiltó és egyéb szabálysértéseknél a pénzbírság mellett megteremti az elzárás büntetés alkalmazásának lehetőségét is. **Ezzel a szabálysértési jogot e tekintetben kvázi büntetőjogi szintre emeli, a**

büntetőeljárásokban megszokott és bevált, a terhelt jogait védő jogintézmények, illetve a közvetítő eljárások biztosítása nélkül.

A jelenlegi magyar büntetőjog kisebb súlyú vagyon elleni bűncselekményeknél ismeri és alkalmazza a közvetítői eljárást. E jogintézmény alkalmazása a tevékeny megbánás és a kár megtérítésére való ösztönzés révén az állam büntető igényének érvényesítése mellett a sértetteknek valódi reparációt jelent. **Semmilyen elfogadható indok nem hozható fel arra, hogy a tulajdon elleni szabálysértéseknél, ahol értelemszerűen a bűncselekményi kategóriánál kisebb az okozott kár, miért ne lehetne a közvetítői megoldást bevezetni.**

A hatályos büntető törvénykönyv 108. § (3) bekezdése szerint „szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el”. Azaz még bűncselekmény elkövetése esetén is csak végső esetben lehet szabadságelvonást alkalmazni. Ehhez képest a Javaslat indoklásából következően például a fiatalkorú szabálysértési elkövetőknél főszabállyá kívánja tenni az elzárás alkalmazását.

Részletes vélemény

1–2. és 4. §

A fiatalkorúak elzárásának lehetővé tétele

A Javaslat értelmében a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 14–15., illetve 17. §-ai oly módon változnának meg, hogy lehetővé válna a fiatalkorúak elzárása, illetve a rájuk kiszabott pénzbírság elzárásra való átváltoztatása annak meg nem fizetése esetén. A Javaslat 30 napban határozza meg az elzárás leghosszabb tartamát. A Javaslat részletes indokolása szerint a fiatalkorúakkal szembeni elzárás lehetővé tétele azért szükséges, mert az Sztv. 29. § (2) bekezdése szerint a fiatalkorúval szemben önálló jövedelem vagy vagyon hiányában nem lehet pénzbírságot kiszabni, és „ily módon a fiatalkorú által elkövetett szabálysértésnél a hatóságnak jelenleg alig van szankcionálási lehetősége”.

A Javaslat fenti rendelkezéseit amellelt, hogy szociológiai és kriminológiai kutatásokkal nem támasztották alá, a következők miatt tartjuk elfogadhatatlannak.

- (i) A Javaslat teljes mértékben **figyelman kívül hagyja Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeit az elzárás főszabállyá tételével, valamint azzal, hogy nem teszi lehetővé semmilyen alternatív szankció alkalmazását a szabálysértést elkövető fiatalkorúak esetében.** A fiatalkorú bűnelkövetők csak végső esetben tarthatóak fogva, és esetükben a büntető igazságszolgáltatás középpontjában elsősorban a nevelésnek és a reintegrációnak kell állnia. A nemzetközi jogi szabályok szempontjából a 18 éven aluliak gyermekeknek minősülnek, elsősorban ebből a megközelítésből kell valamennyi velük kapcsolatos jogi megoldást értékelni. A gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt egyezmény 37. cikke pedig egyértelműen megköveteli, hogy a gyermek őrizetben tartása vagy letartóztatása, vagy vele szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabása a törvény értelmében csak végső eszközként legyen alkalmazható és csak a lehető legrövidebb időtartammal. Emellett többek között a fiatalkori bűnözés kezelésének új módszereiről és a fiatalkorú bűnelkövetőkre vonatkozó igazságszolgáltatás szerepéről szóló, az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2003. szeptember 23-án elfogadott R (2003) 20. sz. ajánlás és a Pekingi Szabályok (az ENSZ a fiatalkorúakat illető igazságszolgáltatással kapcsolatos minimumszabályokat tartalmazó gyűjteménye) is megállapítják: a fiatalkorúak esetében a büntető igazságszolgáltatásnak kerülnie kell a megtorló megközelítést, és a fogvatartás csak végső eszköz lehet. A büntetés célja e dokumentumok szerint is a fiatalkorúak javítása és nevelése, nem pedig a megtorlás. E nemzetközi szabályokkal ellentétes a Javaslat.

A Javaslat szerint például a közúti jelzést vagy a tömegközlekedési eszközt gondatlanul megrongáló, vagy a boltból egy üveg bort ellopó fiatalkorú elzárással büntethetővé válik. Álláspontunk szerint az ilyen súlyú cselekmények esetében például a közvetítői eljárás alkalmazása, a közösségi jóvátételi programokban való részvétel vagy a közérdekű munka

megfelelő formája szolgálná a fiatalkorú nevelését. Az elzárás emellett súlyosan stigmatizáló hatású a fiatalkorúakra nézve családi, kortárs és iskolai közösségükben, veszélyeztetve erkölcsi fejlődésüket. A fiatalkorú az elzárás eredményeképpen kiesik megszokott közegéből, és az elzárás esetenként veszélyeztetheti a tanulmányok folytatását is. A büntetés-végrehajtási intézetben való fogvatartás emellett a negatív hatásokra különösen érzékeny fiatalkorúak esetében még inkább kriminogén tényezőt jelent, eredményeképp tehát nő a jövőbeni bűnelkövetés veszélye. Mindezek fényében egyértelmű, hogy az elzárás alkalmazása nem szolgálhatja a fiatalkorúak mindenekfelett álló érdekét, sérti a gyermek jogairól szóló New York-i egyezmény 3. cikkét, amely szerint „a szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenekfelett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban”.

- (ii) **A Javaslát alapján azok a fiatalkorúak, akiket elzárással sújtanak, a felnőtt korúakkal azonos büntetés-végrehajtási intézetbe kerülnek, jóllehet őket el kell egymástól különíteni.** A büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (Bvtvr.) értelmében az elzárást büntetés-végrehajtási intézetben, egyes esetekben pedig rendőrségi fogdában hajtják végre. A Javaslát az elzárás végrehajtása vonatkozásában nem határoz meg a Bvtvr.-től eltérő szabályokat, csupán azt írja elő, hogy a fiatalkorúakat a felnőtt korúaktól el kell különíteni (ami egyébként a jelenlegi, súlyosan túlzásfolt hazai börtönviszonyok mellett betarthatatlan lenne). Így nem biztosított, hogy az elzárásukat töltő fiatalkorúakat javítóintézetben vagy fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézetében tartsák fogva. A Javaslát tehát e tekintetben is teljes mértékben figyelmen kívül hagyja a fiatalkorúak speciális igényeit. Ez szintén ellentétes a Pekingi Szabályok 19. pontjával, amelynek kommentárja egyértelműen kimondja, hogy a fiatalkorúak fogvatartása esetén azt a lehető legenyhébb, kifejezetten a fiatalkorúak számára kialakított formában kell végrehajtani, figyelembe véve az elkövetői csoport sajátosságait, és előnyben részesítve a korrekciós, illetve nevelő jellegű intézményeket. Felhívjuk továbbá a figyelmet arra, hogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosa az előzetes letartóztatásukat töltő, tehát a szabálysértéseknél lényegesen súlyosabb cselekményekkel gyanúsított fiatalkorúak esetében is úgy ítélte meg: visszáságot okoz a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való joguk tekintetében, ha nem javítóintézetben vagy fiatalkorúak büntetés-végrehajtási intézetében tartják őket fogva (lásd az OBH 4841/2007 számú vizsgálatot).

2. §

Elzárás alóli mentesség

A jelenleg hatályos törvény értelmében 16 éves kortól nem érő gyermeket egyedül nevelő szülő esetében nem lehet elzárást kiszabni. A Javaslát ezen életkort szállítaná le 14 évre. A gyermekekre nézve igen súlyos szankció alkalmazásának kiszélesítése gyermekek életét és biztonságát teheti tönkre. A Javaslát megszüntetné a kivételt azok esetében, akiknek kórházi kezelése szükséges vagyis nem vesz tudomást az érintett vagy az általa gondozott személy egészségügyi állapotáról.

5. §

A bírósági titkár eljárásának lehetővé tétele

A Javaslát értelmében az Sztv. 36. §-a egy újabb bekezdéssel egészülne ki, amelynek értelmében a helyi bíróság jogkörében bírósági titkár is eljárhatna, vagyis bírói kinevezéssel nem rendelkező személy dönthetne adott esetben a szabálysértők elzárásáról, szabadságkorlátozásáról is. Álláspontunk szerint ennek lehetővé tétele sérti az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglaltakat, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság bírálja el. A bírói kinevezéssel nem rendelkező bírósági titkár nem minősül törvény által felállított, független bíróság tagjának. A bírósági titkárok ugyanis nem bírói jogállással, hanem igazságügyi alkalmazotti jogállással rendelkeznek, és az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény alapján kinevezéssel nyerik el státuszukat, velük szemben a munkáltatói jogokat az adott megyei

(fővárosi) bíróság vezetője gyakorolja, **a bírákéhoz hasonló függetlenségük tehát nem biztosított.**

A Kormány által benyújtott, az **Alkotmány módosításáról szóló T/579. számú törvényjavaslatának** 1. szakasza ugyan megteremtené annak technikai feltételeit annak, hogy a helyi bíróság hatáskörében egyes ügyekben egyesbíróként bírósági titkár járjon el, azonban ez a fenti alkotmányos aggályokat egyáltalán nem orvosolja, mivel a bírósági függetlenség alkotmányos és nemzetközi jogi elve továbbra is sérül. Rendkívül aggályos emellett, hogy egy alacsonyabb szintű jogszabály szigorítása miatt a Javaslat fellazítaná az Alkotmány garanciáit: elfogadhatatlan az alaptörvény ad hoc (például a Javaslatban megfogalmazott, rövidtávú rendészeti) érdekeknek alárendelt módosítása. **A Magyar Helsinki Bizottság és a TASZ az alkotmánymódosítás visszavonását kéri.**

11. §

Felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel

A szabálysértési alakzat elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal rendelné szankcionálni azt, aki a bíróság által a társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez. Ezzel a bírói jogértelmezést kívánja az előterjesztő normatív szintre emelni. A magyar jogrendszerben a bíróságok a hatályos jogszabályok értelmezésével állapíthatják meg, hogy egy társadalmi szervezet felosztatása indokolt-e. A Magyar Gárda Egyesületet és az ahhoz kapcsolódó mozgalmat a bíróság a tevékenységének kumulatív hatása miatt oszlatta fel. Az ítélet kimondja, „önmagában a Magyar Gárda rendezvényein elhangzott szónoklatok tartalma, vagy önmagában az egyenruha használata, illetve az alakzatban vonulás, a vezényszavak, speciális köszöntések elhangzása a véleménynyilvánítási és egyesülési jog gyakorlásába való beavatkozást nem feltétlenül indokolja. [...] mindezeket a körülményeket [...] a tényleges megvalósulásuknak megfelelően, azok összességében kell megítélni. Ez utóbbi esetben pedig azt a kumulatív hatást kell minősíteni, amit a véleménynyilvánítás és a gyülekezési joggyakorlás konkrét megvalósulása kiváltott.” 5.Pf.20.738/2009/7. A bíróság ítélete szerint – amellyel a Magyar Helsinki Bizottság és a TASZ is egyetértett – a Magyar Gárda tevékenysége, még ha elemeiben nem is feltétlenül jogsértő, összességében megalapozza a felosztatást.

A javasolt szabálysértési tényállás **sérti a normavilágosságot és a jogbiztonságot**, amiatt, hogy bírói ítéletek indokolása alapján kívánja a jogszabályokban esetlegesen nem is rögzített cselekmények összehatását szankcionálni, sőt akár egy első- és másodfokon eltérő ítélet indokolásában foglaltakat is alkalmazni kéne, hiszen a tényállás még csak nem is a jogerős ítéletre hivatkozik. A lakosságnak nincs lehetősége arra, hogy a bírói gyakorlatot figyelemmel kísérve tudja, melyik bíróság, mikor, milyen cselekménnyel kapcsolatban állapított meg jogsértést.

11. §

Egyenruha-viselés

A Javaslat szerint az Sztv. 152/B. § (2) bekezdés b) pontja alapján elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal lenne sújtható az, aki nyilvános rendezvényen a felosztatott társadalmi szervezet egyenruháját vagy formaruháját viseli, vagy aki olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről – annak jellegzetes tulajdonságai miatt – bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel. Álláspontunk szerint a javasolt tényállás több ok miatt is alkotmányellenes.

A TASZ szerint az egyenruha vagy formaruha viselésének tiltása nem elfogadható, hisz a véleménynyilvánítás szabadságának tartalomsemleges szabályozásából az következik, hogy a jogalkotó nem tilt egyes szavakat, mozdulatokat vagy ruhákat. Ez alól nagyon szűk körben van csak kivétel pl. önkényuralmi jelképek, amely ennek az alapelvnek az áttörésével került elfogadásra: az eredmény pedig, hogy a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának Vajnai-ügyben hozott ítélete alapján a tényállás felülvizsgálatra szorul. A beszédet, szimbólumot nem tartalmuk, hanem hatásuk és közlési módjuk (pl. foglyul ejtett közönség) alapján kell megítélni. Ugyan az egyenruha vagy formaruha viselésének szankcionálhatósága kérdésében a jogvédő szervezetek között is némileg

eltérők az álláspontok, az egyértelmű, hogy a „bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel” kitétel sérti a jogbiztonságot.

Elképzelhető a Magyar Gárdából gúnyt űző jogszerű, békés gyülekezés, ahol a gyülekezési jogukat gyakorlók éppen azért vesznek fekete mellényt és fehér inget, hogy ilyen módon utaljanak az érintett szervezetre. A ruházkodás tiltása generálisan nem célravezető. A másik súlyos probléma, hogy míg a gyűlöletre uszítás, kényszerítés, stb. bűncselekmények megállapítása a jogalkalmazó szerveknek igen nehéz feladat, egyidejűleg több tényezőt kell figyelembe venni, addig a ruha felismerése könnyű. Ebből viszont az a ma is bevett gyakorlat következik, hogy **akár a súlyosabb bűncselekményeket elkövetőkkel szemben a rendőrség csak kisebb súlyú, például a ruha viselése miatti szabálysértést szab ki.** Az aluminósítás pedig veszélyezteti a jogbiztonságot.

Aránytalannak tartjuk, hogy a felosztatott szervezet formaruhájának felismerhetősége elzárással legyen büntetendő. Fekete nadrág és fekete mellény viselése nem alapozhat meg semmiféle szankciót. **A Magyar Gárda jelenséggel szembeni fellépést a valódi, az állam erőszakmonopóliumára törő és kirekesztő céljaik és tevékenységük következetes szankcionálásával lehet és kell megoldani, nem pedig ruhák betiltásával.**

13. §

Elzárás alkalmazása a tulajdon ellen szabálysértések esetében

A Javaslat módosítja az Sztv. 157. §-át, és a tulajdon elleni szabálysértések esetében egyrészt ötvenezer forinttal megemeli a pénzbírság kiszabható összegét, másrészt a pénzbírság kiszabása mellett szintén főszabállyá teszi az elzárás elrendelését. Ez többek között az alábbi okok miatt kifogásolható.

- (i) **A büntetés-végrehajtási intézmények jelenleg is túlszűfoltak.** A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának adatai szerint az átlagos fogvatartotti létszám 2008-ban 14 805 fő volt, míg 2009-ben átlagosan 15 373 főt tartottak fogva, miközben a büntetés-végrehajtási intézetek teljes befogadóképessége 2008-ban 12 556 fő, 2009-ben pedig 12 042 fő volt. Ez azt jelenti, hogy a büntetés-végrehajtási intézetek átlagos telítettsége 2008-ban 118%, 2009-ben pedig 124% volt, de több intézetben előfordult 200% körüli telítettség is. A büntetés-végrehajtási szervezet tehát már jelenleg sem képes a jogszabályoknak megfelelő, emberhez méltó körülményeket biztosítani a fogvatartottak számára, az állomány létszáma pedig jóval a kívánatos alatt van. A szükségesnél jóval kisebb egy főre jutó mozgástér és a rossz fizikai körülmények növelik az intézeteken belüli feszültséget és a konfliktusok valószínűségét a fogvatartottak, illetve a fogvatartottak és a büntetés-végrehajtás állományának tagjai között, jelentősen megnehezítve például a büntetés-végrehajtási intézetek rendjének fenntartását.

A Javaslat elfogadása esetén a börtönépesség igen számottevő mértékben, a jelenleginél sokkal nagyobb ütemben nőne, megoldhatatlan feladat elé állítva a büntetés-végrehajtási szervezetrendszer. Fontos hangsúlyozni emellett azt is, hogy a férőhelyek számának növelése – amelynek költségvetési vonzatairól a Javaslat indokolása egyébként hallgat – sem oldaná meg hosszú távon a problémát. Az Európa Tanács Kínzás, Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetések Megelőzésére Létrehozott Európai Bizottsága (CPT) a 2009-es magyarországi időszaki látogatásáról szóló jelentésében – kiemelve, hogy bár a helyzet javult, a magyar büntetés-végrehajtási intézetek változatlanul túlszűfoltak – hangsúlyozta, hogy a férőhelyek számának növelése nem jelent valódi megoldást, ehelyett büntetőpolitikai változtatásokra lenne szükség. A CPT azt javasolta a magyar hatóságoknak, hogy tegyenek további erőfeszítéseket a börtönépesség csökkentése érdekében, így a büntetőeljárás folyamán törekedjenek a szabadságelvonással nem járó kényszerintézkedések alkalmazására, a büntetéskiszabás során részesítsék előnyben az alternatív szankciókat, és segítsék elő a fogvatartottak jövőbeni reintegrációját a társadalomba. Ezen ajánlásokat a Javaslat egyáltalán nem veszi figyelembe.

- (ii) **Az elzárás a szabálysértések esetében alkalmazott szankciók közül a legdrágább, és adott esetben végrehajtása nagyságrendekkel nagyobb összegbe kerülhet, mint az**

adott cselekménnyel okozott kár. Egy személy egynapi fogvatartása ugyanis kb. 8 000 Ft-ba kerül, vagyis abban az esetben, ha például a tízezer forintos röviditalt, egy tizenötezer forintot érő használt biciklit vagy néhány DVD-t eltulajdonító elkövetővel szemben harminc nap elzárást szabnak ki, akkor az elkövető fogvatartása összesen nagyjából 240 000 Ft-ba kerül az állam számára, vagyis tízezer forintos elkövetési érték esetén annak 24-szeresébe.

- (iii) A szabálysértések esetében nincs lehetőség a közvetítői eljárás lefolytatására, vagyis arra, hogy az elkövető és az áldozat megegyezzen, noha közvetítői eljárásra a büntető törvénykönyv 36. §-a, valamint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 221/A. § (1) bekezdése értelmében minden ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő személy elleni, közlekedési, illetőleg vagyon elleni bűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban lehetőség van. Indokolhatatlan tehát, hogy a **Javaslat nem biztosítja a közvetítői eljárásra utalás lehetőségét, ezen keresztül pedig a jóvátételt a sértett számára a társadalomra jóval kevésbé veszélyes, a vagyon elleni bűncselekményeknél értelemszerűen kisebb elkövetési értéket szankcionáló szabálysértések esetén.**

15.§

Magánlakásba való belépés hatósági határozat nélkül

A Javaslattal megváltoztatná a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény azon rendelkezéseit, melyek a magánlakásba való belépésre és behatolásra vonatkoznak. A jelenleg hatályos szakasz szerint szabálysértések vonatkozásában csak akkor van belépésre vagy behatolásra joga a rendőrnek, ha valaki a szabálysértést felszólítás ellenére sem hagyja abba. Ez a szabály legitim és érthető intézkedési beavatkozást alapoz meg például egy köznyugalom vagy közrend elleni szabálysértés esetében. A Javaslattal azonban két szabálysértés-típust: a tulajdon elleni szabálysértéseket és a feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvételt önkényesen kiemelve megteremti annak a lehetőségét, hogy e szabálysértések esetén a „tárgyi bizonyítási eszközök felkutatása és biztosítása céljából” bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül magánlakásba és egyéb, közterületnek nem minősülő helyre belépjen vagy behatoljon a rendőr.

Hasonlóan az elzárás szankcióval kapcsolatos kritikákhoz, e rendelkezés tekintetében is elmondható, hogy egyáltalán nem áll arányban az üldözni kívánt szabálysértések súlyával, és nem illeszkedik az általános büntetőjogi szabályok rendszerébe. Semmilyen legitim indok nem hozható fel arra, hogy miért szállítja le a vagyon elleni bűncselekmények és általában a bűncselekmények felderítése tekintetben érvényes szintet a jogalkotó a kisebb súlyú és kisebb kárértékű szabálysértések tekintetében. **Lopás bűncselekménye esetén főszabály szerint a bizonyítási eszközök felkutatáshoz és biztosításához magánlakás esetében hatósági határozatra van szükség, lopás szabálysértése esetén azonban, amennyiben a Javaslattal elfogadják, a rendőr a magánlakásokba hatósági határozat nélkül is beléphet, sőt akár a tulajdonos tudta nélkül is behatolhat – ez a megoldás elfogadhatatlan.**

Magyar Helsinki Bizottság

Társaság a Szabadságjogokért